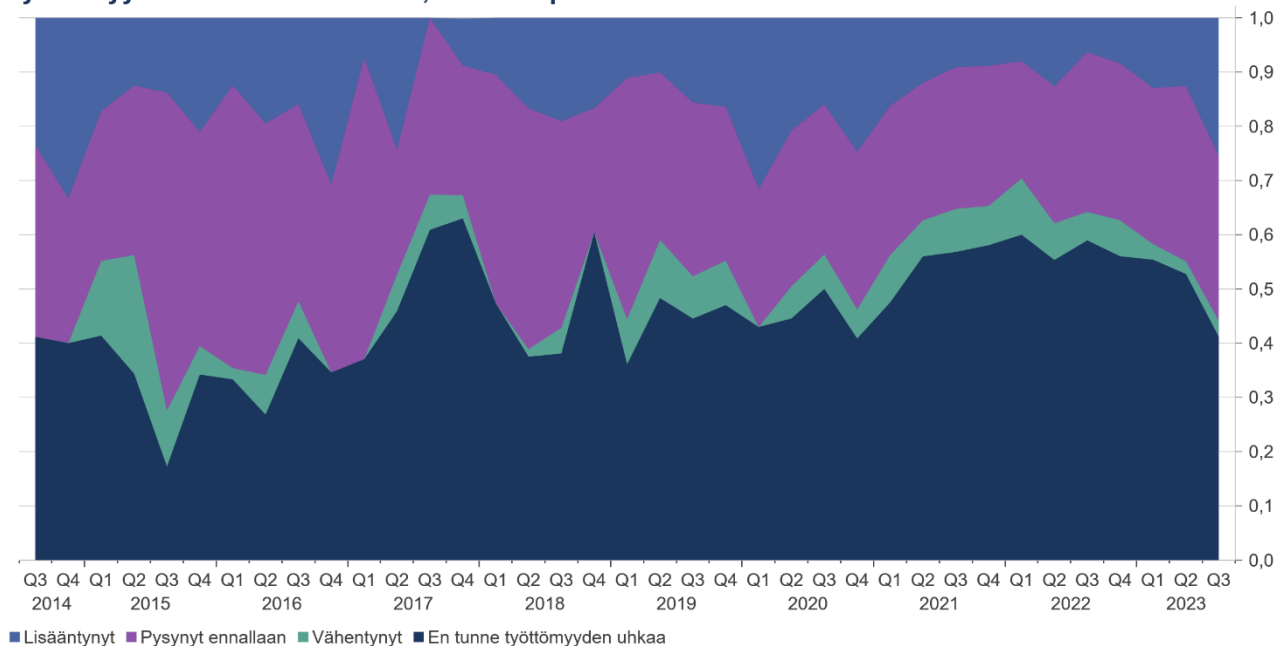

3/2023

PAMin suhdannebarometri: Palvelualojen työntekijöiden talouden näkymät synkkiä – leikkaukset vaikeuttavat osa-aikaisten tilannetta

Työttömyyden uhka on kohdallani, kiinteistöpalveluala

PAMin suhdannebarometri

Palvelualojen ammattiliitto PAMin suhdannebarometrin vastaajien arviot oman taloustilanteen kehityksestä ovat heikentyneet edellisistä kyselyistä. Kaupan alan vastaajista vain 7,7 prosenttia odottaa taloustilanteensa paranevan tulevan vuoden aikana. Matkailu- ja ravintola-alalla vastaava osuus on 9,7 ja kiinteistöpalvelualalla 9,8 prosenttia.

PAMin pääekonomisti **Olli Toivasen** mukaan heikkojen odotusten taustalla ovat talouden laskusuhdanteen ohella hallitusohjelman leikkaukset.

”Palvelualoilla huomattava osa työsuhteista on osa-aikaisia. Toimeentuloa joudutaan tällöin usein täydentämään asumistuella tai sovitellulla työttömyysetuudella, joita hallituksen suunnitelmissa leikataan vuonna 2024 rajusti”, hän selittää.

Poikkeuksena muihin PAMin suuriin toimialoihin nähden turvallisuusalan vastaajista hieman aiempaa suurempi osa odottaa taloustilanteensa kohenevan tulevan vuoden aikana. Heistä 19,0 prosenttia odottaa taloustilanteensa paranevan, kun edellisessä kyselyssä näin vastanneiden osuus jäi 11,5 prosenttiin.

Vastaajista vain harva on kyennyt parantamaan taloustilannettaan

Kaikista suhdannebarometrin vastaajista vain 7,6 prosenttia kertoo taloudellisen tilanteensa parantuneen kolmen kuukauden takaiseen verrattuna. Osuus on alhaisin sitten koronaepidemian alun, jota värittivät laaja-alaiset lomautukset palvelualoilla.

”Kuluttajahintojen nousu tuntuu pienituloisten palkansaajien arjessa jatkuvasti”, Toivanen toteaa.

”Taloustilanteen heikkeneminen ei ole tällä hetkellä ihan niin laaja-alaista kuin esimerkiksi koronarajoitusten aikana, mutta ansiokehitys jää nyt jatkuvasti inflaatiota jälkeen ja todella harva palvelualojen työntekijä pystyy parantamaan taloudellista tilannettaan.”

Kiinteistöpalvelualan kasvu on taittumassa ja työttömyyden uhka kasvaa

Kiinteistöpalvelualan vastaajat kertovat työnantajayritysten taloudellisen tilanteen heikentymisestä. Alan vastaajista peräti 21,8 prosenttia kertoo työnantajansa taloudellisen tilanteen heikentyneen kolmen kuukauden takaiseen verrattuna, kun vielä edellisessä kyselyssä vastaava osuus oli 6,3 prosenttia.

”Viimeisimmät vuodet ovat olleet kiinteistöpalvelualalla voimakkaan kasvun aikaa, joka on kuitenkin alkanut tasaantua”, Toivanen huomauttaa.

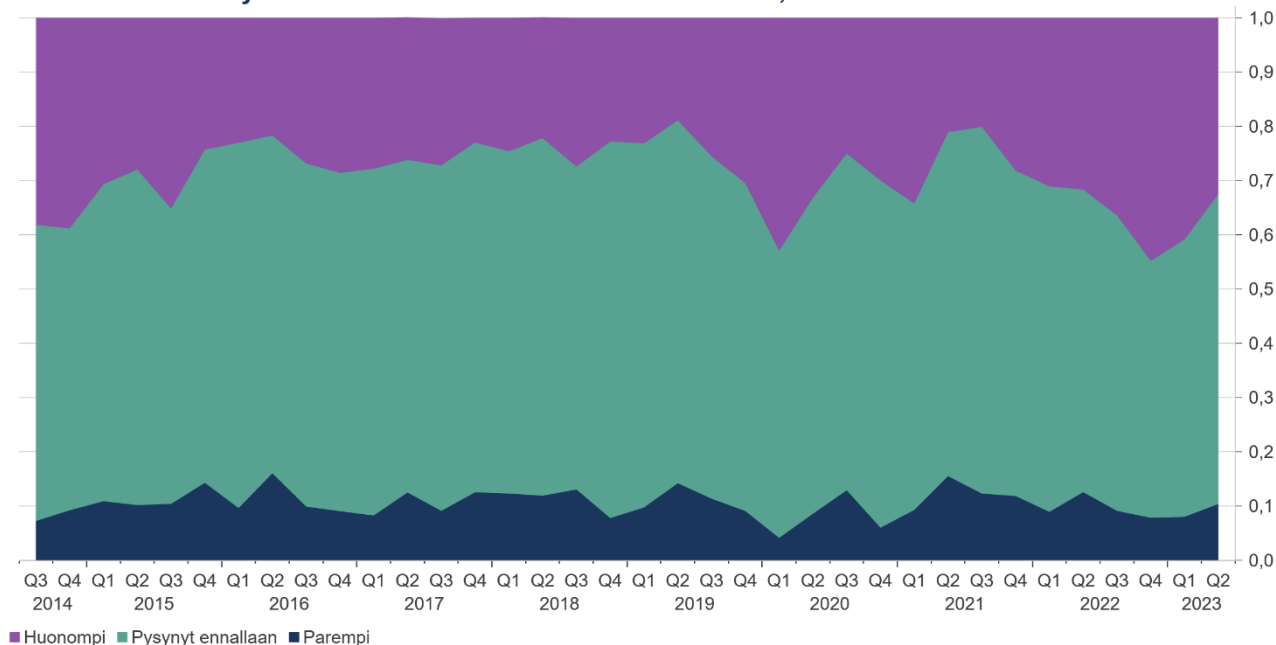
”Myyntiä vuoden takaiseen verrattaessa kasvamisesta ja heikkenemisestä kertoneiden osuudet ovat suurin piirtein yhtä suuret, mutta saldo tulevan odotuksissa on selvästi negatiivinen.”

Työnantajien taloudellisen tilanteen heikentymisen katsotaan myös lisänneen työttömyyden uhkaa kiinteistöpalvelualalla. Vastaajista 25,5 prosenttia kertoo työttömyyden uhan lisääntyneen kohdallaan, kun edellisessä kyselyssä vastaava osuus jäi 12,6 prosenttiin. Samalla huolet oman taloustilanteen suhteen ovat lisääntyneet peräti 45,1 prosentilla alan vastaajista.

Tiedot perustuvat PAMin tekemään kyselyyn, joka toteutettiin 2.–15.10.2023. Kyselyyn vastasi 769 PAMin jäsentä. PAM julkaisee suhdannebarometrin vuosineljänneksittäin.

2/2023 PAMin suhdannebarometri: kevään sopimuskorotukset eivät riittäneet kohentamaan palvelualojen työntekijöiden taloudellista tilannetta.

Oma talouteni on nyt verrattuna tilanteeseen 3 kuukautta sitten, kaikki toimialat

PAMin suhdannebarometri

Palvelualojen ammattiliitto PAMin suhdannebarometrin vastaajista vain kymmenesosa kertoo taloudellisen tilanteensa parantuneen viime kuukausina – heikoin tilanne kaupan alalla. Matkailu- ja ravintola-alalla aiempaa pienempi osuus vastaajista uskoo työnantajansa taloudellisen tilanteen paranevan tulevan vuoden aikana. Vartiointialan vastaajat kokevat puolestaan työttömyyden uhan kasvaneen kohdallaan hieman.

Suhdannebarometrin vastaajista 10,4 prosenttia kertoo taloudellisen tilanteensa parantuneen kolmen kuukauden takaiseen verrattuna. Kaupan toimialan osalta näiden vastaajien osuus jäi 8,8 prosenttiin, kun taas matkailu- ja ravintola-alan vastaajista 15,1 prosenttia kertoi taloustilanteensa parantuneen. Samalla niiden vastaajien osuus on pienentynyt merkittävästi, jotka kertovat taloustilanteensa heikentyneen kolmen kuukauden takaiseen verrattuna.

”Kevään työehtosopimusneuvotteluissa sovittiin euromääräiset palkankorotukset. Ne kohdentuivat paremmin niitä eniten tarvitseville, mutta kustannusten nousu heikentää yhä merkittävästi palvelualojen työntekijöiden toimeentuloa”, toteaa PAMin pääekonomisti **Olli Toivanen**.

Vastaajista 37,7 prosenttia kertoo myös huolien oman taloustilanteensa suhteen lisääntyneen viime aikoina. Osuus on edelleen valitettavan korkea, mutta laskenut keväällä toteutetun edellisen kyselyn 45,5 prosentista, Toivanen kertoo.

Matkailu- ja ravintola-alalla uskotaan kasvun hidastuvan

Matkailu- ja ravintola-alalla työnantajayrityksen taloudellisen tilanteen paranemiseen uskoo tulevan vuoden aikana enää 29,9 prosenttia vastaajista, kun edellisessä kyselyssä vastaava osuus oli peräti 39,6 prosenttia.

”Koronaepidemiaa edeltänyt myynnin määrä on otettu kiinni sekä matkailualalla että ravintoloissa. Takana on siis vahva kesäsesonki, mutta epävarmassa taloustilanteessa on luontevaa, ettei kasvua odoteta enää yhtä laajalti”, Toivanen huomauttaa.

Samalla niiden vastaajien osuus, jotka eivät usko löytävänsä tarvittaessa uutta työpaikkaa lainkaan, on kasvanut 16,4 prosenttiin. Osuus ei Toivasen mukaan ole matkailu- ja ravintola-alan vastaajien kohdalla historiallisen korkea, mutta se merkitsee koronaepidemian jälkeisen vahvan kehityksen kääntymistä alan työmarkkinoilla. Taustalla vaikuttaa myös alan sisäinen rakennemuutos.

”Henkilöstöravintoloissa ruokailevien määrä on vähentynyt, eikä laajemmalla ravintola-alalla ole tarjota työpaikkoja vastaavilla työajoilla. Tämän seurauksena työntekijöitä siirtyy esimerkiksi vähittäiskaupan keittiöihin ja elintarviketeollisuuteen.”

Vartiointialan vastaajat kokevat alan työmarkkinatilanteen heikentyneen

Vartiointialan vastaajat kokevat puolestaan työttömyyden uhan lisääntyneen hieman. Alan vastaajista 48,1 prosenttia ei koe lainkaan työttömyyden uhkaa, kun vielä edellisessä kyselyssä näin vastanneiden osuus oli peräti 58,6 prosenttia. Lisäksi uuden työpaikan arvioi löytävänsä tarvittaessa kuukauden sisällä enää 23,1 prosenttia vastaajista verrattuna edellisen kyselyn 37,9 prosenttiin.

”Vartiointialalla koronaepidemian jälkeinen rekrytointibuumi osoittaa jo laantumisen merkkejä, mikä näkyy vastaajien arvioissa työmarkkinatilanteesta. Avoimien työpaikkojen määrä on viime kuukausina ollut edelleen korkea, mutta viime vuosina nähtyihin huippuihin ei alkukesästä ylletty”, Toivanen huomauttaa.

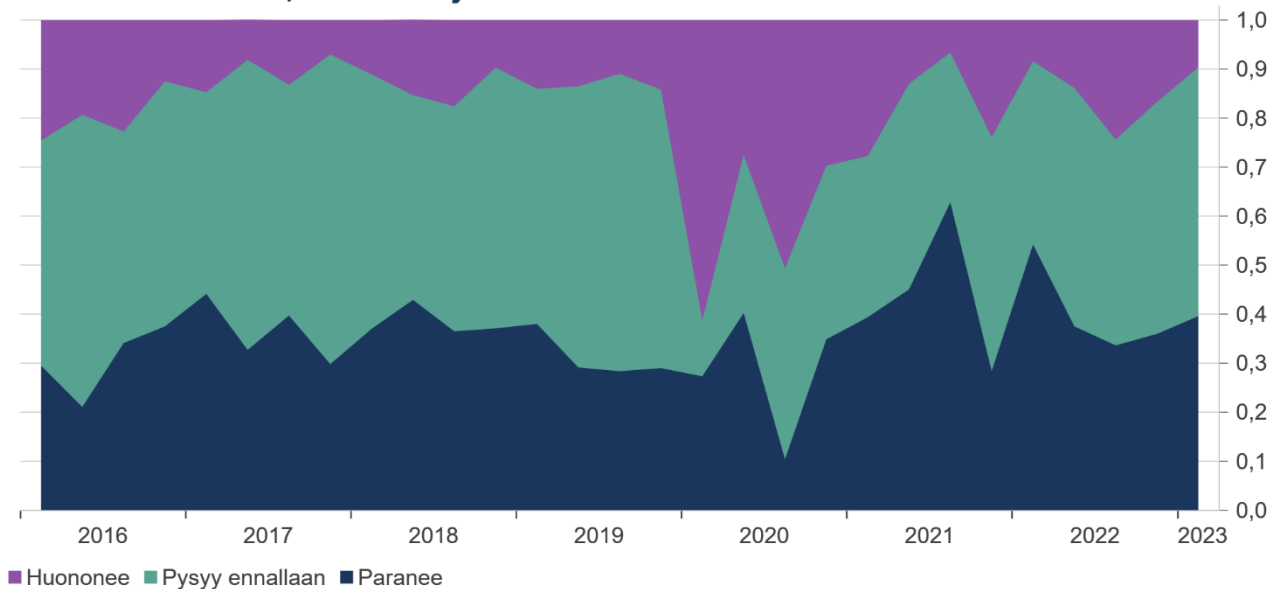
Usko työnantajayritysten taloustilanteen paranemiseen on yhtä lailla heikentynyt vartiointialalla. Enää 23,1 prosenttia alan vastaajista arvioi työnantajan taloustilanteen paranevan tulevan vuoden aikana, kun vielä edellisessä kyselyssä vastaava osuus oli 32,8 prosenttia.

”Toimitilojen käytön hiipuminen heijastuu väistämättä myös vartiointialaan, ja turvallisuuspalvelujen myynnin volyymi on ollut sesonkiin nähden hieman alavireinen viime kuukausina. Euromääräinen liikevaihto on kuitenkin jatkanut kasvuaan”, Toivanen kertoo.

Tiedot perustuvat PAMin tekemään kyselyyn, joka toteutettiin 3.7.–1.8.2023. Kyselyyn vastasi 951 PAMin jäsentä. PAM julkaisee suhdannebarometrin vuosineljänneksittäin.

1/2023 PAMin suhdannebarometri: Matkailu- ja ravintola-alan sekä turvallisuusalan näkymät kohentuneet

Miten arvioisit työnantajasi taloudellisen tilanteen kehittyvän tulevan 12 kuukauden aikana, matkailu- ja ravintola-ala

PAMin suhdannebarometri

Matkailu- ja ravintola-alalla alkuvuoden vahva sesonki valaa uskoa tulevaan kehitykseen. Myös turvallisuusalalla yritysten myynti on jälleen kasvussa. Erityisesti turvallisuusalan sekä kiinteistöpalvelualan vastaajien oma taloustilanne herättää kuitenkin huolta.

Matkailu- ja ravintola-alan yritysten näkymät ovat jälleen nousujohteiset, kertoo Palvelualojen ammattiliiton PAMin vuoden ensimmäisen neljänneksen suhdannebarometri. Kahdessa edellisessä kyselyssä kasvoi merkittävästi niiden vastaajien osuus, jotka odottivat työnantajayrityksensä taloudellisen tilanteen heikentyvän tulevan vuoden aikana. Nyt taloustilanteen heikkenemiseen uskoo kuitenkin enää 9,6 prosenttia matkailu- ja ravintola-alan vastaajista.

”Erityisesti elintarvikkeiden ja sähkön hinnannousu aiheutti talvella vielä runsaasti epävarmuutta matkailu- ja ravintola-alalla. Nyt takana on kuitenkin erittäin vahva alkuvuoden matkailusesonki ja ravintolapalveluidenkin kysyntä vaikuttaa jatkavan vahvana hintojen noususta huolimatta”, selittää PAMin pääekonomisti **Olli Toivanen**.

Matkailu- ja ravintola-alan vahva suhdanne näkyy myös työmarkkinoilla, sillä 50,3 prosenttia alan vastaajista ei koe lainkaan työttömyyden uhkaa ja peräti 59,9 prosenttia arvioi löytävänsä uuden työpaikan tarvittaessa jo kolmen kuukauden sisällä.

Turvallisuusalan myynti kasvaa mutta vastaajien taloustilanne ei parane

Turvallisuusalan myynnissä on nähty pienen notkahduksen jälkeen taas käänne parempaan suuntaan. Alan vastaajista 30,4 prosenttia kertoo työnantajayrityksensä myynnin kasvaneen vuoden takaiseen verrattuna, kun edellisessä kyselyssä vastaava osuus jäi 19,7 prosenttiin.

Positiivinen käänne yritysten myynnissä ei kuitenkaan ole näkynyt työntekijöiden taloustilanteessa. Oman taloustilanteensa kertoo parantuneen kolmen kuukauden takaiseen verrattuna vain 5,3 prosenttia turvallisuusalan vastaajista. Osuus on pienin sitten koronaepidemian alkuvaiheen vuonna 2020.

”Turvallisuusalan työllisyystilanne on ollut jo pitkään erittäin vahva, ja näin ollen yritysten lisääntynyt myynti ei näy vastaajien taloudessa esimerkiksi lisääntyneiden työtuntien kautta. Tilanne helpottaa monen kohdalla toivon mukaan kesäkuussa, kun vartijoiden uuden työehtosopimuksen ensimmäiset korotukset astuvat voimaan”, Toivanen huomauttaa.

Kiinteistöpalvelualalla usko vastaajien oman talouden kehitykseen koetuksella

PAMin muiden suurten toimialojen, kaupan alan ja kiinteistöpalvelualan työnantajayritysten kehityksessä ei nähty tällä kertaa merkittäviä muutoksia edellisiin kyselyihin verrattuna. Kiinteistöpalvelualalla sekä niiden vastaajien osuus, jotka arvioivat työnantajansa taloustilanteen paranevan, että niiden, jotka arvioivat sen heikkenevän, on kasvanut hieman. Oman taloustilanteensa uskoo tulevan vuoden aikana paranevan vain 11,6 prosenttia vastaajista, mutta heikkenemistä ennakoi 30,4 prosenttia.

”Kun kaikkien toimialojen palkankorotuksia pakotetaan samoihin prosentteihin, jäävät esimerkiksi matalapalkkaisten siivoojien ansiot koko ajan enemmän jälkeen euromääräisesti mitattuna ja elinkustannusten kasvu osuu tällöin erityisen kipeästi”, Toivanen toteaa.

”Kiinteistöpalveluala kärsiikin jälleen erittäin laajoista rekrytointivaikeuksista, jotka eivät valitettavasti tunnu millään kääntyvän henkilökohtaisten palkkojen kasvuksi, kuten on nähty esimerkiksi ravintola-alalla.”

Tiedot perustuvat PAMin tekemään kyselyyn, joka toteutettiin 1.–16.4.2023. Kyselyyn vastasi 1070 PAMin jäsentä. PAM julkaisee suhdannebarometrin vuosineljänneksittäin.